

Plats och tid:	Liljans Herrgård kl.17.30- 20.30	
Närvarande:	Susanne Norberg Kjell Karlsson Jonas Linder Rita Lindqvist Inge Fakt Mats Kalén Perry Wass Karin Markedal Rose-Marie Brodén Bengt Jansson Anna-Stina Sahlqvist Gunilla Orde´us Helena Fridlund Birgitta Gradén Anna Hägglund Kjell Persson Camilla Sparring Per Pettersson Christina Knutsson Melissa Melin Jonas Hampus	ordförande RMR SRF HRF DHR HLF RSMH Neuroförbundet Falun Faluns frivilliga samhällsarbetare RTP Epilepsiföreningen Attention Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden Kultur- o fritidsnämnden Omvårdnadsnämnden Falu Hälso- och sjukvårdsnämnden KS BUN Socialnämnden MSF Omvårdnadsförvaltningen
Närvarande ersättare:	Barbro Berg Kurt Persson Annika Östling Astrid Elsander Per Hanses Björn Ljungqvist Veronica Zetterberg Annika Erikols Vanja Ottevall	RMR DHR SRF RTP RBU BUN MSN Neuroförbundet Falun KS
Övriga närvarande:	Carina Terneborg, Region Dalarna Mats Hedlund, Räddningstjänsten Dala Mitt Barbro Ödlund, Marie Östberg, MSF	
Utses att justera:	Inge Fakt, DHR	
Underskrifter:	Sekreterare <i>Barbro Ödlund</i> .....Paragraf: 8-12 Barbro Ödlund Ordförande <i>Susanne Norberg</i> ..... Susanne Norberg Justerande <i>Inge Fakt</i> ..... Inge Fakt	

Just. sign

Exp.utom fast tilldelning

Innehållsförteckning

- § 8 Val av justerare
- § 9 Information från Region Dalarna om färdtjänstutredningen
- § 10 Brandskyddsutbildning för personer med funktionsnedsättning
- § 11 Laget runt
- § 12 Nästa sammanträde

Just. sign

Exp.utom fast tilldelning

Före sammanträdet informerade Barbro Berg om RMR: Reumatikerföreningen i Falun:

Reumatikerförbundet är den största handikapporganisationen med ca 48 000 medlemmar. Distriktet har 1 800 medlemmar och Falu föreningen ca 278. Reumatism är en kronisk sjukdom med ca 80-tal olika diagnoser och sjukdomstillstånd.

De vanligaste diagnoserna:

Reumatoid artrit, kallades förr ledgångsreumatism och är en inflammatorisk ledsjukdom. Drabbar kvinnor i större utsträckning än män.

Symtom och behandling: värk i lederna med inflammationer som ger smärta, ömhet, svullnad och stelhet. Det är viktigt med tidig behandling. Tyvärr blir patienter kvar för länge på VC innan de får remiss till Reumatologkliniken, som kan göra en bättre utredning. Många bra mediciner har utvecklats och gjort livet lättare för många reumatiker. Sjukgymnastik och bassängträning är jätteviktigt.

Barnreumatism, är också inflammatorisk. Varje år insjuknar 130-200 barn, dubbelt så vanligt hos flickor som pojkar.

Behandling: medicinering, sjukgymnastik mm

Gikt, är en ledsjukdom med akuta inflammationer i en eller flera leder. Orsakas av att urinsyra bildas. Det klassiska är portvinstå. Män drabbas oftare än kvinnor.

Sjögrens syndrom, kronisk sjukdom, där kroppens körtlar drabbas.

Det dominerande symtomet är torrhet i hud och slemhinnor. När produktionen av tårar, svett och saliv avtar ger det en rad olika besvär. Det största problemet är kronisk trötthet.

Bechterews sjukdom, drabbar framförallt ryggen. Ger ryggsmärta, stelhet, smärtor från större leder såsom bröstkorgen, ögoninflammationer, svullnad och värk. Denna sjukdom drabbar främst män och de första symtomen brukar komma mellan 15 till 30 års ålder.

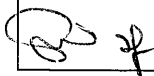
Fibromyalgi, Osteoporos, Artros, är flera sjukdomar som tillhör gruppen reumatiska sjukdomar.

Sammanfattning:

”Oavsett vilken diagnos man har är det viktigt att vara fysiskt aktiv, små rörelser är också bra. För oss och övriga rörelsehindrade är rehabilitering i varmbassäng livsviktigt. Den möjligheten har nu landstinget tagit ifrån oss med det vansinniga beslutet att stänga bassängerna och försämra vår livskvalité. Vid landstingets möte 1 juni var ca 50-60 personer från våra organisationer och försökte påverka. Jag frågade Barke av vilken orsak bassängerna skulle stängas, svaret jag fick var att läkare har sagt att den verksamheten kan ersättas med annat”.

KHR tackar för informationen och beslutar
att anteckna informationen till protokollet

Just. sign

Exp.utom fast tilldelning

§ 8 Val av justerare

KHR beslutar

att utse Inge Fakt att jämte ordförande justera dagens protokoll.

§ 9 Information från Region Dalarna om färdtjänstutredningen

Carina Terneborg, Region Dalarna, informerade om färdtjänstutredningen. Handikapporganisationerna har under lång tid påtalat att färdtjänsten inte fungerar tillfredsställande. Därför tillsattes en utredning på uppdrag av Region Dalarna om "Färdtjänsten ur ett kundperspektiv".

Syftet med utredningen var att ta reda på hur kunderna upplever sina resor, hur beställningscentralen fungerar och hur man upplever bemötandet från trafikbolagen och beställningscentralen.

Av Dalarnas läns cirka 8 000 färdtjänststillstånd har 285 personer slumpmässigt valts ut. 44 personer har svarat, 28 kvinnor och 16 män.

Resultat:

Kundnöjdhet: Resultatet visade att kunderna är ganska samstämmiga om att resorna till stora delar fungerar bra men med vissa undantag. Kunder som har arbetsrelaterade resor berättar om ibland timplånga förseningar till och från arbetet.

Bemötande hos kundtjänst, beställningscentral och chaufförer:

Av 44 intervjuade enskilda personer/kunder upplever 77% att Samres AB:s kundtjänst inte fungerar. Man får sällan eller aldrig återkoppling på sina klagomål/synpunkter.

De flesta, 79%, är nöjda med bemötandet hos beställningscentralen medan en femtedel upplever att de har problem med att beställa sina resor och alla anger språkliga brister som skäl till det.

Samtliga, 100%, är nöjda med chaufförernas bemötande.

Synpunkter/frågor:

Beställningscentraler för Dalarna finns i Ludvika, Skövde, Estland och Moldavien. Beställningscentralen i Moldavien tar emot ca 85% av beställningarna. Kunderna upplever stora språkliga brister vid beställning från Moldavien. Dom förstår ej geografin.

Det är också brist på fordon. Flera har fått till svar att det inte finns någon ledig bil när man beställer.

För liten svarsfrekvens, bara 44 av 285 personer har svarat. Det kan inte vara statistiskt hållbart. Det går inte att dra några slutsatser av ett så litet underlag.

Svar:

Tidigare (2014-07-01) var det stora problem med bristen på fordon. Det är åtgärdat nu.

Man ska se över planeringen av fasta resor. Se över schemaläggningen och anpassa lämnings- och hämtnings tider bättre.

Personalen i Moldavien har utbildats i svenska språket av en svensk professor.

Just. sign

Exp.utom fast tilldelning

Många har dessutom läst svenska på universitet. Ta fram en gemensam checklista avseende svenska språket.
Kunderna har inget förtroende för Samres. En lösning kan vara att flytta över verksamheten till AB Dalatrafiks kundservice.

Läs mer om färdtjänsten på www.regiondalarna.se. Färdtjänsten Dalarna.

KHR kommer att fortsätta bevaka färdtjänsten i Dalarna.

KHR tackar för informationen och beslutar
att anteckna informationen till protokollet

§ 10 Brandskyddsutbildning för personer med funktionsnedsättning

Mats Hedlund, räddningstjänsten Dala mitt, RDM, informerade om brandskyddsutbildning för personer med funktionsnedsättning. Kommunerna Falun, Borlänge, Säter och Gagnef ingår i RDM. Förutom att släcka bränder, består arbetet av att förebygga bränder och olyckor genom tillsyn och utbildning. Varje år är det ca 100 personer som dör i bränder. De flesta bränder sker i hemmet och det är vanligast personer över 65 år och/eller personer med en funktionsnedsättning som drabbas.

Den enskilde kan göra en första insats i hemmet: brandvarnare ska finnas, spisvakt, kudde som vibrerar, blinkande lampor (för hörselskadade) och andra extra förslag på skydd från räddningstjänsten.

F r om hösten 2015 blir det riktade utbildningar för personer över 65 år och som bor i områden som är intressanta. Gäller även personer med funktionsnedsättning. Bysjön i Borlänge är utbildningsplats. RDM kan även komma ut och informera handikappföreningarna i deras lokal, antingen på dag eller kvällstid kostnadsfritt.

RDM bedriver regelbunden tillsyn i bl a skolor, boenden för äldre och funktionshindrade, och där det ställs ett annat krav på utrymningsvägar. Det är fastighetsägaren eller den som bedriver verksamhet i byggnaden som ansvarar för brandsäkerheten. I verksamheter med många besökare ska det finnas en organisation för brandsäkerhet, som kontrollerar och hjälper till.

För personer med grav hörselnedsättning krävs extra åtgärder i brandsäkerhet. Det räcker inte med vibrerande kudde och blinkande ljus om man inte kan prata i telefon. Det är SMS som gäller. Mats H. tar reda på om det finns något speciellt telefonnummer till RDM, som det går att SMS:a till. Ett annat förslag kan vara att "lägga in" grannens telefonnummer i mobilen eller direktkoppla till SOS alarm.

En person med synnedsättning kan däremot inte se var nödutgångarna finns, t ex på Dalateatern. Ordförande Susanne N. kollar upp det.

Läs mer på myndigheten för samhällsskydd och beredskap. www.msb.se

KHR tackar för informationen och beslutar
att anteckna informationen till protokollet

Just. sign

Exp.utom fast tilldelning

§ 11 Laget runt**Kjell Persson, Falu Hälso- och sjukvårdsnämnden:**

Primärvården har fått en ny organisation. Tidigare var Lisbeth Isaksson chef för samtliga vårdcentraler. Nu är det uppdelat: Marie Janners-Ahlen är ny chef för Svärdsjö- Norslund, Kristina Ragnarsson chef för Britsarvet- Grycksbo och Anna- Klara Levin chef för Tisken. Dom tillträde tjänsterna 1 april.

Familjecentral 2 är på gång i Britsarvet, men det kommer att ta tid, måste byggas om rejält.

Mottagningen för barn- och unga har flyttat från Britsarvets vc till Lallarvet och ungdomsmottagningen finns nu på Tiskens vc.

Nästa tematräff blir den 24 september och har som tema "barn och ungas psykiska hälsa". Detta är ett mycket stort problem. Ca 1 700 ungdomar tar livet av sig per år. Särskilt utsatta är unga flickor med självskadebeteende. Senare i höst planeras en tema träff om fetma och egenvård.

1 januari i år kom en ny patientlag som tillåter att man får lista sig vid vilken vårdcentral som helst i hela landet. Det har visat sig att Stockholm har tagit en del. Arbetar man i Stockholm och åker hem till Dalarna på helgen, så listar man sig på en vårdcentral där man arbetar.

Tittar man på Svärdsjö, så är det 400 personer som har listat sig i Falun, där man arbetar. Försök med kvällsöppet i Svärdsjö, kanske lockar några tillbaka. Bil.1

Landstingets sparförslag har skapat stor debatt, många har protesterat, skrivit insändare och demonstrationer har hållits.

Med landstingets dåliga ekonomi går det inte att ha en vårdcentral i varje buske. Vad händer i Falun?

Patienter från Borlänge slussas till Tiskens vc som kommer att ha jour må-to. Patienter med mindre krämpor ska inte belasta akuten utan hänvisas till Tisken. Varmvattenbassängerna avvecklas samt verksamheten vid Hästberg. Det är smärtsamt och kan skapa stora problem.

Det blev en lång, stundom hetsig diskussion om sparförslagen.

Sammanfattning av handikappföreningarnas synpunkter:

Varför har inte sparförslagen diskuterats i länshandikapprådet? Varför denna brådska? Ingen ersättning för verksamheten vid Hästberg eller för bassängträningen finns i förslaget.

Barnen som finns på Hästberg har ingenstans att ta vägen. Den spetskompetens som finns på Hästberg finns inte i kommunerna. På Hästberg finns barn som har mycket stora funktionsnedsättningar och som får en intensiv träning från att de är små.

Att det är dålig beläggning just nu, 3 barn, är orsaken till att verksamheten avvecklas, men det finns uppgifter om att det är flera kommuner som har barn som behöver den här verksamheten till hösten.

Bassängträningen är den bästa träningen för personer som har svårt att röra sig,

Just. sign

Exp.utom fast tilldelning

te x reumatiker, personer med en neurologisk diagnos, personer med värk mm. Den utredning som man hänvisar till är från 2010 och man har studerat personer med knäskador, problem med höfter etc. Man har inte tittat på gruppen som har en kronisk sjukdom. Det är skillnad på en person som tillfälligt behöver träna upp sin förmåga att gå igen efter en olycka jämfört med en som har en kronisk sjukdom och som måste träna för att inte bli sämre. Man kan inte heller lägga över ansvaret för bassängträning på kommunerna. Det krävs mycket mer än varmare vatten. Det ska finnas lift, utbildad personal som kan leda träningen och personer som kan ingripa om det händer en olycka. Kommunen har inte möjlighet att ta över landstingets rehabiliteringsverksamhet.

Kjell P:s kommentarer:

Landstinget har akut brist på pengar. Stafettläkarna kostar otroligt mycket, upptill 80 000 kr i veckan. Stafett läkare borde förbjudas.

Hästberg har otrolig bra och kompetent verksamhet för de mest utsatta barnen. Problemet är att kommunerna inte köper platser i den utsträckning som krävs för att inte verksamheten ska gå med förlust.

Region Dalarna borde ta upp frågan med länets kommuner. För några år sedan uppmanade Region Dalarna kommunerna att utnyttja Hästberg, men frågan är inte längre aktuell.

När det gäller bassängerna, så kanske kommunen kan höja temperaturen i bassängen vissa dagar. Det finns också en utredning som visar att bassängträning kan ersättas med annan träning som ger samma effekt.

Jonas Hampus, omvårdnadsförvaltningen:

Kommunen har tillsammans med Torsby, Östersund och Örebro varit på studiebesök till Odense i Danmark. Där arbetar man med rehabilitering som strategi för alla kommuninvånare. Den 2/9 är det en web-konferens tillsammans med de övriga kommunerna. KHR är inbjudna att delta tillsammans med läkarförbundet, vårdförbundet, KPR, kommunledningen mfl.

Christina Knutsson, socialnämnden:

Rekrytering pågår av en ny chef för LSS. Personer som har arbetat 25 år i daglig verksamhet kommer att få en gåva av kommunen. Socialnämnden kommer också att verka för att de som jobbar i daglig verksamhet ska få subventionerat bad lika som för anställda i Falu kommun.

Det fanns farhågor för att det inte skulle fungera så bra, när fritidsverksamheten flyttades från kultur- och fritidsnämnden åter till socialnämnden. Verksamheten fungerar bra, alla verkar vara nöjda.

Birgitta Graden, kultur- och fritidsnämnden:

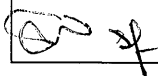
Det arbetas mycket med fördelningen mellan kultur- och fritidsverksamheten. Lugnet tar mycket tid. Nu är det viktigast att få Kulturhuset tio14 ordningsställt.

Per Pettersson, barn- och ungdomsnämnden:

Johan Stenmark är ny gymnasiechef fr om 1 april. Samarbetet med Borlänge och närliggande kommuner, gysam fungerar bra. Bla samverkar man om

Just. sign

Exp.utom fast tilldelning

att fördela utbildningar mellan kommunerna, för att motverka att flera kommuner kör samma utbildningar med halvtomma lokaler.

Nämnden har tagit fram en ny styrmodell, en politisk plattform "Skolhuset". Ett föredömligt huvudmannaskap, verksamheter och utveckling samt lokaler och underhåll är prioriterat under mandatperioden.

Ekonomi förbättras sakteliga. Underskottet är i dag på 6,4 Mkr.

Nya högstadieskolan i Bjursås börjar byggas nu till sommaren. Kostnad ca 60 Mkr.

Gunilla Orde'us, Attention:

Gunilla är ny i KHR. Hon representerar Attention, en organisation för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar; ADHD, Asperger mm.

Gunilla har stor respekt för personer med fysiska funktionsnedsättningar och deras svårigheter med tillgängligheten i skolan, men skolan är i regel anpassad för t ex rullstolsburna. Men för elever med neuropsykiatriska

funktionsnedsättningar såsom Asperger, dyslexi har skolan inte gjort tillräckligt.

Stöd till anhöriga är ett område som också är eftersatt. Anhöriga både till barn och vuxna har en väldigt påfrestande situation. Utan professionellt stöd från kommunen är det stor risk att drabbas av utmattningsdepression.

Den 1/7-09 infördes en ändring i socialtjänstlagen angående stöd till anhöriga.

Tidigare har det stått att kommunen **bör** erbjuda anhörigstöd, nu står det att kommunen **ska** erbjuda sådant stöd. Tyvärr finns inte denna verksamhet i Falu kommun, men i norra Dalarna fungerar samarbetet bra.

Bengt Jansson, RTP:

Bengt besökte naturreservatet "Sanders hemman" när det var invigning.

Det gick inte att komma upp till toppen med rullstolen. Den stig som fanns var dragen över den högsta kullen, det gick bara att komma halvvägs.

Handikapparkeringsplatser, hkp, i centrum används ofta till annat, när det är olika evenemang i centrum. Ingen hänvisning till ersättningsplatser finns.

När det gäller hkp på Kristinegatan och Falugatan har tydligen inte KHR fått yttra sig.

Ordförande informerade om att det inte är klart med p-platserna ännu.

Helena Fridlund, MSN:

Ett medborgarförslag om mobilitetsstöd fick i stort sett bifall av nämnden.

Ekonomisk finansiering måste ordnas. Införande av mobilitetsstöd innebär att kommunen kan lämna bidrag till inköp och anpassning av bil till person som åker mycket färdtjänst och som inte har rätt till bilstöd genom försäkringskassan. På så sätt kan kommunens kostnad för färdtjänst minska.

Resecentrum, referensgruppen för tillgänglighetsfrågor kring resecentrum har tillsammans med Per Grundström, MSF, genomfört en översiktlig genomgång av tillgängligheten. Då uppmärksammades att backen från Åsgatan till busstationen inte är tillgänglig. Den är för brant, saknar ramp osv. Per G. jobbar på en lösning på problemet.

Just. sign

Exp.utom fast tilldelning

På Östra Hamngatan finns det en hkp nära ICA.
Helena har också kontaktat ordförande för BUN och förskolechefen angående nedläggningen av Hästberg. Förvaltningen är medveten om problemet och har tagit tag i det.

Rita Lindqvist, HRF:

Rita har skrivit ett medborgarförslag om att "kommunen inrättar en tjänst som hörselinstruktör för såväl översyn av ljudmiljöproblem i kommunen som för stöd för kommunala tjänstemän, och inte minst för de hörselskadade i Falu kommun"

KHR tackar för informationen och beslutar
att anteckna informationen till protokollet

§ 12   Nästa sammanträde

Nästa sammanträde med KHR blir den 23 september kl. 17.30 på HSO,
Promenaden 29

Ordförande tillönskar alla en trevlig sommar

Just. sign

Exp.utom fast tilldelning

Enl listn-registret	före (100817)	2014-12-01	2015-01-02	2015-05-04	2015-06-01	diff m. 100817	diff m. föreg period
VC Avesta	21 731	14 518	14 493	14 411	14 366	-7 365	-45
VC Avestahälsan	0	4 508	4 562	4 797	4 878	4 878	81
VC Koppardalen	0	4 347	4 377	4 498	4 511	4 511	13
VC Domnarvet	19 973	14 433	14 428	14 483	14 520	-5 453	37
VC Jakobsgårdarna	16 903	13 493	13 555	13 666	13 679	-3 224	13
VC Kvarnsveden	12 455	10 944	10 980	11 044	11 069	-1 386	25
VC Läkarhuset Sensia	0	12 945	12 961	12 891	12 858	12 858	-33
VC Britsarvet-Grycksbo	18 977	16 424	16 388	16 349	16 352	-2 625	3
Falu VC	0	11 104	11 208	11 590	11 663	11 663	73
VC Norslund-Svärdsjö	20 720	18 099	18 070	17 852	17 833	-2 887	-19
VC Tisken	16 263	11 747	11 713	11 635	11 636	-4 627	1
VC Gagnef	10 085	9 925	9 919	9 945	9 946	-139	1
VC Hedemora	10 767	10 084	10 085	10 034	10 022	-745	-12
VC Långshyttan	4 537	5 320	5 331	5 380	5 397	860	17
VC Leksand	15 111	14 658	14 670	14 614	14 600	-511	-14
VC Engelbrekt	0	9 466	9 479	9 547	9 579	9 579	32
VC Grängärde-Fredriksberg	4 453	4 075	4 055	4 058	4 056	-397	-2
VC Grängesberg	3 695	3 147	3 145	3 179	3 184	-511	5
VC Ludvika (Norra + Solsidan)	9 572	12 734	12 765	12 784	12 772	3 200	-12
VC Malung	7 045	6 669	6 680	6 692	6 695	-350	3
VC Sälen-Lima	3 380	3 298	3 311	3 293	3 279	-101	-14
VC Mora	20 249	20 311	20 357	20 311	20 354	105	43
VC Orsa	6 850	6 393	6 378	6 342	6 342	-508	0
VC Rättvik	10 888	10 666	10 674	10 619	10 639	-249	20
VC Smedjebacken-Söderbärke	10 605	7 197	7 190	7 180	7 205	-3 400	25
VC Säter	10 676	9 239	9 221	9 204	9 215	-1 461	11
VC Vansbro	6 887	6 684	6 685	6 669	6 669	-224	-6
VC Särna	2 265	2 127	2 128	2 112	2 117	-148	5
VC Älvdalen	5 028	4 988	4 977	4 958	4 956	-72	-2
Summa 29 VC	277 424	279 543	279 785	280 137	280 386		

Enl listn-registret	(2010-08-17)	Efter (2010-08-17)	2014-12-01	2015-01-02	2015-04-07	2015-05-04	2015-06-01	diff mot B	diff föreg period
Britsarvet	13 072	10 651	10 563	10 539	10 522	10 473	10 463	-2 609	-10
Grycksbo	5 905	5 838	5 861	5 849	5 886	5 876	5 889	-16	13
Norslund	14 912	13 913	12 954	12 938	12 803	12 757	12 757	-2 161	-6
Svärdsjö	5 808	5 443	5 145	5 132	5 095	5 095	5 083	-725	-12
Summa	39 697	35 845	34 523	34 458	34 306	34 201	34 186	-5 511	-15